

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

PL. ÚS 52/07-29

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí pléna 23. januára 2008 o sťažnosti B. G., C., kandidáta na starostu obce C., zastúpeného advokátom JUDr. R. L., R. S., ktorou namieta nezákonnosť volieb starostu obce C. konaných 2. decembra 2006, za účasti K. B., C., zastúpeného advokátkou JUDr. M. B., R. S., takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť B. G. z a m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 13. decembra 2006 doručená sťažnosť B. G., C. (ďalej aj „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. R. L., R. S., v ktorej namieta nezákonnosť volieb starostu obce C. konaných 2. decembra 2006, za účasti starostu obce C. K. B., C. (ďalej aj „protikandidát“), zastúpeného advokátkou JUDr. M. B., R. S..

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti okrem iného uviedol:

„Ja, sťažovateľ, v súčasnosti ešte starosta obce C., ktorý som v týchto voľbách znova taktiež kandidoval na funkciu starostu obce C., touto svojou ústavnou sťažnosťou napádam nezákonnosť volieb starostu našej obce v tomto volebnom obvode.

Ako kandidát č. 2 na funkciu starostu v našej obci som získal celkom 72 platných hlasov z celkom 190 oprávnených osôb zapísaných do zoznamu voličov a som teda oprávnenou osobou na podanie sťažnosti pre neústavnosť alebo nezákonnosť volieb do orgánu miestnej samosprávy podľa § 59 ods. 1 zák. č.38/1993 Z. z.

Ako sťažovateľ napádam komunálne voľby konané dňa 02. decembra 2006 do obecného zastupiteľstva a starostu obce C. v okrese R. S. v ich časti týkajúcej sa voľby starostu obce z nasledovných dôvodov:

Podľa zápisnica okrskovej volebnej komisie o hlasovaní vo voľbách do obecného zastupiteľstva a voľbách starostu obce vo volebnom okrsku č. 01 obce C. spadajúceho pod obvodnú volebnú komisiu R. zo dňa 02. decembra 2006, predstavoval celkový počet osôb vo volebnom okrsku zapísaných do zoznamu voličov 190.

Obálky s volebnými lístkami boli vydané 153 oprávneným osobám a podľa záverov okrskovej volebnej komisie predstavoval počet platných hlasovacích lístkov odovzdaných pre voľby starostu obce 145.

V rámci volieb prijala predmetná okrsková volebná komisia aj uznesenie č. 1, podľa ktorého počet neplatných hlasovacích lístkov predstavoval na starostu obce 7 a na poslancov obce 11.

Z tejto zápisnice však už žiadnym spôsobom nevyplýva, akým spôsobom sa predmetná volebná komisia vysporiadala s okolnosťou, že hoci volebné lístky boli vydané 153 voličom a počet neplatných hlasovacích lístkov predstavoval na starostu obce 7, rozdiel ktorých dvoch čísel predstavuje 146, počet platných hlasovacích lístkov odovzdaných pre starostu obce predstavoval len 145.

Túto zápisnicu podpísali všetci členovia volebnej komisie.

Podľa zápisnice miestnej volebnej komisie o výsledku volieb v obci C. do obecného zastupiteľstva a starostu obce spadajúceho pod obvodnú volebnú komisiu R. konaných dňa 02. decembra 2006, predstavoval celkový počet osôb zapísaných do zoznamu voličov 190.

Obálky s volebnými lístkami boli vydané 153 voličom, takýto počet ich bol aj odovzdaný a počet platných hlasovacích lístkov odovzdaných pre voľby starostu obce predstavoval 145.

Počet platných hlasov odovzdaných pre kandidátov na funkciu starostu obce predstavoval v prípade kandidáta č. 1 pána K. B. a v prípade mňa, kandidáta č. 2, B. G..

Na základe takéhoto stavu potom miestna volebná komisia v obci C. rozhodla, že za starostu bol zvolený počtom platných hlasov 73 kandidát č. 1 na hlasovacom lístku pán K. B..

Túto zápisnicu podpísali všetci členovia volebnej komisie.

Ako som už uviedol, počet neplatných hlasovacích lístkov podľa zápisnice okrskovej volebnej komisie na starostu obce predstavoval 7, pričom ako to vyplýva z tejto zápisnice o hlasovaní vo voľbách do obecného zastupiteľstva a voľbách starostu obce vo volebnom okrsku č. 01 obce C. spadajúceho pod obvodnú komisiu R. zo dňa 02. decembra 2006, zrejme žiaden člen komisie nenamietal proti prípadnému nesprávnemu posúdeniu platnosti hlasovacích lístkov a preto ani komisia nerozhodovala o sporných otázkach. Členovia volebnej komisie svoj súhlas s posúdením platnosti hlasovacích lístkov a so sčítaním hlasov potvrdili aj svojimi podpismi.

Správnosť posudzovania platnosti predmetných hlasovacích lístkov však závisí od interpretácie ustanovenia § 38 ods. 1 písm. b) v spojitosti s § 31 ods. 4 zákona č. 346/1990 Zb. o voľbách do samosprávy obcí v znení neskorších predpisov a to, či označenie kandidáta zákonom ustanoveným spôsobom, t. z. zakrúžkovaním poradového čísla kandidáta treba chápať ako jednoznačný a jediný spôsob označenia kandidáta a iné úpravy hlasovacích lístkov ako neprípustný spôsob.

V prípade akýchkoľvek sporných prípadov mala pritom o platnosti hlasovacích lístkov s konečnou platnosťou rozhodnúť okrsková volebná komisia.

Ja, sťažovateľ, som pritom rozhodne toho názoru, že medzi 7 neplatnými hlasovacími lístkami na starostu obce, ktoré za neplatné považovala okrsková volebná komisia, čo vyplýva aj z jej zápisnice o hlasovaní vo voľbách do obecného zastupiteľstva a voľbách starostu obce vo volebnom okrsku č.01 obce C. spadajúceho pod obvodnú volebnú komisiu R. zo dňa 02. decembra 2006, boli aj platné hlasovacie lístky, na ktorých som bol práve ja označený za kandidáta na starostu obce, a postup okrskovej volebnej komisie v obci C. pri

posudzovaní ich platnosti nebol v súlade s § 38 ods. 1 písm. b) v spojitosti s § 31 ods. 4 zákona č. 346/1990 Zb. o voľbách do orgánov samosprávy obcí v znení neskorších predpisov.“

Na základe uvedených skutočností sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd vydal tento nález:

„Rozhodnutie Miestnej volebnej komisie v obci C. o výsledku volieb starostu obce C. konaných dňa 02. decembra 2006 a v ktorých bol za starostu tejto obce zvolený kandidát pod por. Č. 1 pán B., (...), trvale bytom . č. 26, zrušuje a za riadne zvoleného starostu obce C. v týchto voľbách vyhlasuje kandidáta pod. por. č. 2 pána B. G., (...), trvale bytom C..“

Ústavný súd sťažnosť sťažovateľa predbežne prerokoval podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí, a pretože spĺňala všetky všeobecné a osobitné náležitosti podľa ustanovení § 20 ods. 1 a 2 a § 60 zákona o ústavnom súde, uznesením č. k. PL. ÚS 52/07-11 z 9. mája 2007 ju prijal na ďalšie konanie.

Ústavný súd 15. júna 2007 protikandidáta vyzval, aby sa vyjadril k sťažnosti sťažovateľa a k uzneseniu ústavného súdu o prijatí uvedenej sťažnosti. Protikandidát sa vyjadril 25. júna 2007 nasledovne:

«Sťažovateľ vo svojej sťažnosti napáda výsledok volieb na funkciu starostu obce, z dôvodu, že je presvedčený o tom, že „medzi 7 neplatnými hlasovacími lístkami na starostu obce, boli aj platné hlasovacie lístky, na ktorých bol práve on označený za kandidáta na starostu obce a postup Okrskovej volebnej komisie v obci C. pri posudzovaní ich platnosti nebol v súlade s § 38 ods. 1 písm. b) v spojitosti s § 31 ods. 4 zákona č. 346/1990 Zb. o voľbách do orgánov samosprávy obcí.“

Zároveň je v sťažnosti uvedené, že správnosť posudzovania hlasovacích lístkov závisí od interpretácie spomenutých zákonných ustanovení, a to, či označenie kandidáta zákonom

predpísaným spôsobom, t. z. zakrúžkovaním poradového čísla kandidáta treba chápať ako jednoznačný a jediný spôsob označenia kandidáta a iné úpravy hlasovacích lístkov ako neprípustný spôsob.

Konkrétne okolnosti (napríklad akým spôsobom boli označené neplatné hlasovacie lístky) však sťažovateľ vo svojej sťažnosti neuviedol a preto je namieste sa domnievať, že svoju sťažnosť opiera o ničím neodôvodnené domnienky. Nie je predsa v záujme právnej istoty preskúmať platnosť hlasovacích lístkov v prípadoch, keď sťažovateľ neuvedie konkrétne dôvody, na základe ktorých usudzuje, že volebná komisia ich posúdila nesprávne. Aj zo samotného správania volebnej komisie, t. j. že nikto z jej členov nenamietal nesprávnosť posúdenia hlasovacích lístkov za neplatné svedčí o tom, že o ich neplatnosti niet pochyb. Ja ako ani sťažovateľ sa však nemôžeme kvalifikovane vyjadriť k platnosti či neplatnosti týchto hlasovacích lístkov, nakoľko sme pri ich posudzovaní osobne prítomní neboli.

Ja som sa o podaní sťažnosti dozvedel až z dokumentov, doručených mi Ústavným súdom dňa 15. 06. 2007. Dovtedy sťažovateľ ani žiadny člen volebnej komisie nenamietal nesprávnosť posudzovania platnosti hlasovacích lístkov. Bolo mi oznámené, že ak by aj tieto lístky boli posúdené ako platné, aj tak by som bol vo voľbách získal viac hlasov než sťažovateľ. Volebná komisia postupovala pri posudzovaní platnosti hlasovacích lístkov v súlade s § 31 ods. 4 zákona č. 346/1990 Zb. o voľbách do orgánov samosprávy obcí ako aj s Metodickými pokynmi vydanými Štatistickým úradom Slovenskej republiky strana 8, v zmysle ktorých sa kandidáti označia zakrúžkovaním poradových čísiel. Akékoľvek iné označenie kandidáta v zmysle § 38 ods. 1 písm. b) zákona má za dôsledok neplatnosť hlasovacieho lístka.

Čo sa týka nesúlady v počte vydaných a odovzdaných hlasovacích lístkov pre funkciu starostu mi bolo oznámené, že obálky s hlasovacími lístkami boli vydané 153 voličom, z čoho počet platných odovzdaných lístkov bolo 145 a ako neplatných bolo posúdených 7 hlasovacích lístkov. Disproporcía v počte vydaných a odovzdaných obálok vznikla z toho dôvodu, že jeden z voličov nechal v priestore určenom na hlasovanie jeden čistý, nevyplnený hlasovací lístok na funkciu starostu obce. Tento hlasovací lístok volebnej komisii odovzdala volička A. K., trvale bytom C., ktorá ho našla na stole za plentou. Členovia volebnej komisie tento prázdny hlasovací lístok do urny vhodit' nemohli, tak ho

odložili medzi ostatné, doposiaľ nevydané hlasovacie lístky. Pretože pri spočítaní hlasovacích lístkov na voľby do obecného zastupiteľstva takýto nesúlad nevznikol, z toho vyplýva, že volič vyplnil a spolu s obálkou vhodil do urny len hlasovací lístok na voľby do obecného zastupiteľstva, pričom hlasovací lístok na funkciu starostu obce prenechal v priestore určenom na úpravu hlasovacieho lístku.

Volebná komisia mala zrejme tento prázdny hlasovací lístok zaradiť medzi neplatné. Zo zápisnice okrskovej komisie č. T/9 však vyplýva, že počet neplatných hlasovacích lístkov bol 7. Členka volebnej komisie pani Ž. B., bytom C., mi však uviedla, že táto zápisnica im nebola odovzdaná, tak ako zápisnica č. T/11, a ani im nebolo umožnené do nej nahliadnuť.

Všetky tieto okolnosti však podľa môjho názoru nespochybňujú samotný výsledok volieb a sťažovateľ neuviedol také okolnosti, po posúdení ktorých by sa dalo usudzovať na porušenie zákonných predpisov týkajúcich sa volieb na funkciu starostu obce.

Preto navrhujem, aby Ústavný súd sťažnosť sťažovateľa B. G., ktorou namieta nezákonnosť volieb starostu obce C., konaných dňa 02. 12. 2006 ako neopodstatnenú zamietol.».

Na výzvu ústavného súdu mu 27. júna 2007 doručil starosta obce C. zapečatenú dokumentáciu s hlasovacími lístkami z volieb starostu obce C. konaných 2. decembra 2006.

II.

Podľa čl. 129 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) ústavný súd rozhoduje o zákonnosti volieb do orgánov miestnej samosprávy.

Ústavný súd vo svojej judikatúre uviedol, že podstatou zákonnosti volieb do orgánov samosprávy obcí je uskutočnenie volieb v súlade so všetkými právnymi predpismi s právnou silou zákona, ktoré sa týkajú volieb do orgánov samosprávy (PL. ÚS 34/99), pričom zistená nezákonnosť volieb do orgánov samosprávy musí byť v príčinnej súvislosti s takým následkom porušenia práv, ktoré je v konečnom dôsledku porušením ústavného volebného práva a jeho princípov (PL. ÚS 21/94).

Ústavný súd okrem toho judikoval, že voľby sú prostriedkom pravidelného obnovovania verejnej moci občanmi. Hrubé, závažné alebo viacnásobné porušenie práv občanov priznaných ústavou alebo zákonom zakladá právomoc ústavného súdu zrušiť napadnutý výsledok volieb alebo vyhlásiť voľby za neplatné, pretože namietnuté porušenia práva mohli ovplyvniť priebeh a výsledok volieb. Dôležitým prvkom vo volebných veciach je teda zisťovanie intenzity volebných nedostatkov z hľadiska ich vplyvu na výsledok volieb.

So zreteľom na uvedené treba uviesť, že vo všeobecnosti musia byť splnené tri predpoklady, aby bolo možné vyhovieť volebnej sťažnosti: 1. protizákonnosť, porušenie zákonov týkajúcich sa volieb, 2. vzťah medzi touto protizákonnosťou a neplatnosťou volieb alebo voľby kandidáta a 3. intenzita protizákonnosti, ktorá už spochybňuje výsledky volieb a ktorá odôvodnene vyvoláva pochybnosť o tom, či voľby a ich výsledky sú prejavom skutočnej vôle.

Základným predpokladom na vyslovenie protizákonnosti volieb je nesporné zistenie a konštatovanie, že voľby prebehli v rozpore so zákonom.

Sťažovateľ namietal, že volebná komisia uviedla do zápisnice, že počet neplatných hlasovacích lístkov predstavoval 7, pričom nikto z jej členov nenamietal proti prípadnému nesprávnemu posúdeniu platnosti hlasovacích lístkov, preto tiež volebná komisia nerozhodovala o sporných otázkach.

Podľa sťažovateľa závisí správnosť posudzovania platnosti predmetných hlasovacích lístkov od interpretácie ustanovenia § 38 ods. 1 písm. b) v spojitosti s § 31 ods. 4 zákona Slovenskej národnej rady č. 346/1990 Zb. o voľbách do orgánov samosprávy obcí v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o voľbách“). Konkrétne od toho, či označenie kandidáta zákonom ustanoveným spôsobom, t. j. zakrúžkovaním poradového čísla kandidáta treba chápať ako jednoznačný a jediný spôsob označenia kandidáta a iné úpravy hlasovacích lístkov ako neprípustný spôsob.

Sťažovateľ vyslovil domnienku, že medzi 7 neplatnými hlasovacími lístkami na starostu obce, ktoré za neplatné považovala okrsková volebná komisia, boli aj platné hlasovacie lístky, na ktorých bol práve on označený za kandidáta na starostu obce. Podľa neho postup okrskovej volebnej komisie v obci C. pri posudzovaní ich platnosti nebol v súlade s § 38 ods. 1 písm. b) v spojitosti s § 31 ods. 4 zákona o voľbách.

Ústavný súd si vyžiadal volebnú dokumentáciu obce C..

Po rozpečatení volebnej schránky 2. decembra 2007 a po kontrole a prepočítaní všetkých hlasovacích lístkov ústavný súd zistil, že v prospech B. G. bolo odovzdaných 72 platných hlasovacích lístkov a v prospech protikandidáta K. B. bolo odovzdaných 73 hlasovacích lístkov, z ktorých 1 hlasovací lístok obsahuje okrem zakrúžkovaného poradového čísla 1 pred menom kandidáta na starostu K. B. aj rovnakým perom napísané písmená „Ri“, napravo hore od zreteľne oddeleného krúžku, v priestore medzi menom a priezviskom protikandidáta a uvádzacím nápisom „Kandidáti:“. Okrem toho konštatoval, že bolo odovzdaných 7 neplatných hlasovacích lístkov, medzi ktorými neboli platné hlasovacie lístky, na ktorých by bol práve B. G. označený za kandidáta. Domnienka sťažovateľa teda vykonaným dokazovaním potvrdená nebola.

Vo vzťahu k jednému hlasovaciemu lístku, ktorý bol upravený nielen zakrúžkovaním, ústavný súd konštatoval, že v rámci posudzovania hlasovacích lístkov pri uplatnení § 38 ods. 1 písm. b) zákona o voľbách a jeho dikcie, podľa ktorej „Neplatný je hlasovací lístok, na ktorom volič ustanoveným spôsobom neoznačil kandidátov“, v spojitosti s uplatnením označeného § 31 ods. 4 zákona o voľbách, podľa ktorého „Na hlasovacom lístku pre voľby starostu obce (volič) zakrúžkovaním poradového čísla označí kandidáta, pre ktorého hlasuje“, nedošlo k porušeniu označeného zákona. Volebná komisia ho posúdila teda ako platný hlasovací lístok, z ktorého vyplynul jednoznačný prejav vôle voliča, a ktorého úpravu možno považovať za zlučiteľnú so spôsobom, ktorý pre úpravu hlasovacích lístkov predpokladá a ustanovuje príslušný zákon.

Ústavný súd na základe uvedeného uzavrel, že sťažovateľom uvedené skutočnosti nemajú povahu dostatočného dôvodu na to, aby ústavný súd zrušil rozhodnutie volebnej komisie vo veci voľby starostu obce C. a za riadne zvoleného starostu obce C. v týchto voľbách vyhlásil kandidáta na starostu vo voľbách konaných 2. decembra 2006 B. G., tak ako to navrhoval sťažovateľ.

Z uvedených dôvodov ústavný súd na základe vykonaného dokazovania dospel k záveru, že nedošlo k porušeniu zákonnosti volieb v obci C., a rozhodol tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. januára 2008